

De piggbenta gräshopporna i östra Svealand

I vårt land består underordningen Caelifera, id.v.s.hopprätvingar med korta antenner, av två familjer. Den ena, Tetrigidae har det klumpiga namnet torngräshoppor. Sitter de uppe i höga torn och äter gräs? Nej de finns på marken och äter mossa. Alltså borde de heta mosshoppor. Men kärt barn kan ju ha många namn. Den andra, Acrididae gräshoppor har nu 22 arter. (Det missvisande och tidigare utdöende ordet 'markgräshoppor' har ju tyvärr åter fått liv, trots att de flesta klättrar på gräs och örter). De tre här ingående underfamiljerna är följande:

Cyrtacanthacridinae (syn. Catantopinae) som har stropp mellan frambenen och saknar ljudorgan på ben respektive vingar. Hit hör skogs- respektive fjällgräshoppa.

Oedipodinae (syn. Acridinae) som för ljudalstring brukar ha piggar på framvingarna och lister på bakre innanlåren. Hit hör vandringsgräshoppa och arter med långa och ofta färgglada bakvingar. Man kan kalla dessa för piggvingade gräshoppor.

Gomphocerinae har tvärtemot piggar på bakre innanlåren och lister på framvingarna. Därför namnet piggbenta gräshoppor. De är betydligt svårare att skilja på som arter än de ovannämnda.

Därför har jag nu gjort dessa scheman (se sid 24 och 25) som komplement till Tomas Strids & co's i övrigt utmärkta bok Gräshoppor i Sverige. Boken är superbra utom när det gäller att bestämma arter, då man måste bläddra igenom halva boken fram och tillbaka. Många är de biologer och andra naturälskare som, med en

hoppa i ena handen och boken i den andra, uppgivet bett mig om hjälp. Schemana inskränker sig sålunda till östra Svealand, vilket borde passa bra för Graphosomas läsare.

Kärrgräshoppa som hör till de piggvingade har tagits med, eftersom den har likheter med piggbenta, men sticker ut genom sin storlek och vinglängd. Inramningarnas färger ger en vink om respektive miljö. Halsköldarnas sidoribbor är mycket viktiga kännetecken. Börja med schemat över vanliga arter. Hittar man då någon som liknar det man hittat, jämför man med eventuell dubbelgångare i det rara schemat. Och så slår man upp den aktuella arten i Gräshoppor i Sverige, för fördjupning. Rekommenderas särskilt när det gäller back- slättergräshopporna.

Gräshoppornas magiska sjotal

Dessa hör till insekter på G, vilket är alfabetets sjunde bokstav. Av våra 14 piggbenta hoppor tillhör sju av dem släktet Chorthippus (= gräshäst). Övriga sju hör till andra släkten. På vanlighetsschemat finns de sju piggbenta jämte kärrgräshoppa. Sju arter har halssköldens sidolister vinkelformade medan de sju övriga har halssköldens sidolister raka eller bågformade.

Fram till 2020-talet var de icke piggbenta arterna sju till antalet, men det upphörde när den långvingade strandgräshoppa *Aiolopus thalassinus* tillkom som nummer åtta.

Urban Wahlstedt

Köp Sveriges Fjärilar andra upplagan!

Andra upplagan är helt uppdaterad med de senaste svenska artfynden. Med aktuella flygtider och med den senaste utbredningen i Sverige. Bokens bildmaterial har uppdaterats med ca 200 nya och förbättrade fältpbilder. Ytterligare bilder visar artkaraktäristiska larver, puppor och ägg. Boken kan beställas på www.liljebergs.nu Priset är 490:- + porto.

Skillnader mellan östra Svealands åtta vanliga gräshoppsarter

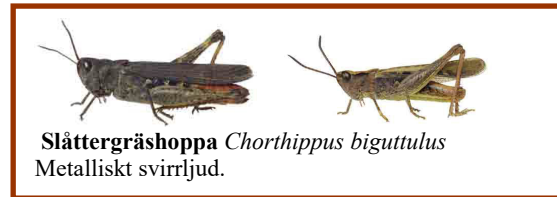
av Urban Wahlstedt med foton av Göran Liljeberg.

I mycket torra miljöer. I torra miljöer. I frodig växtlighet. I hög växtlighet eller fuktiga miljöer.

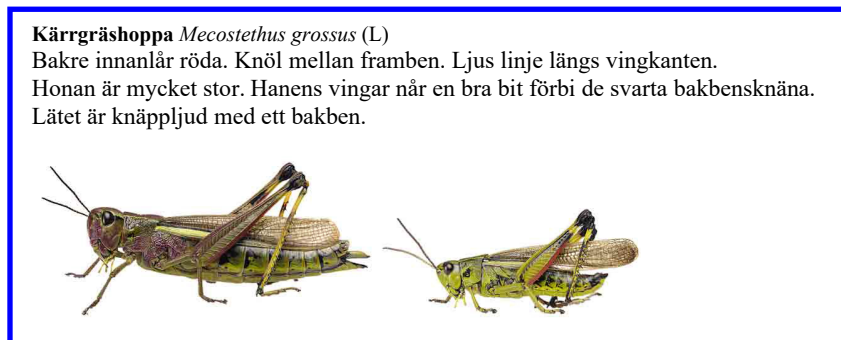
De två arterna med antennklubbor.

Två svårskilda arter med en aning hårig undersida.

Halssköldens sidoribbor inåtböjda i vinkelform.

Halssköldens sidoribbor inåtböjda i bågform.

Halssköldens sidoribbor nästan raka.

De något rarare dubbelgångarna till tre vanliga piggbenta gräshoppsarter

av Urban Wahlstedt med foton av Göran Liljeberg.

I torra miljöer. I frodig växtlighet. I hög växtlighet eller fuktiga miljöer.

De tre vanliga arterna, nedan.

Deras något rarare dubbelgångare,

Grön ängsgräshoppa *Omocestus viridulus*.

Läte: Långvarigt f-f-f-f-f – ljud.

Skillnader
Inget rödaktigt bak.
Rödaktigt bak.

Rödumpsgräshoppa *Omocestus ventralis*.

Läte: Tämligen kortvarigt f-f-f-f-f – ljud.

Ovan: Halssköldens sidoribbor inåtböjda i bågform.

Nedan: Halssköldens sidoribbor nästan raka.

Strandängsgräshoppa *Chorthippus albomarginatus*

Vingar når knappt till eller förbi bakbensknäna, som inte är svarta, bara lite mörka.
Läte: Enstaka mjuka knarrljud, mellan vilka f-ljud stundom läggs in med borduneffekt.

Skillnader
Halssköldslistor spegelvända, intill oigenkännlighet utdragna
C eller S
Ljus linje längs vingkanten hos honan: Sällan.
Oftast.

Sydängsgräshoppa *Chorthippus dorsatus*

Läte: En snattrande harang som avslutas med ett prassel.

Nedan: Våra tre arter där honorna har förkortade vingar och hanarna har normala täckvingar men inga flygvingar.

Kortvingad ängsgräshoppa *Chorthippus parallelus*

Läte: Skrattliknande knarrig harang.

Skillnader
Färg på ben och kropp baktill:
Ibland svagt rosa.
Ofta rött
Allmän färgteckning:
Varierande.
Uniform.

Myrgräshoppa *Chorthippus montanus*
På myrar västerut.

Läte: Något långsammare och mera utdragen lika knarrig skrattliknande harang.

Guldgräshoppa *Crysocraon dispar*

Lokala förekomster här och var i landet.
Unika karaktärer: Inga panngropar. Från vissa håll sett guldglänsande. Hanen med tagg längst bak. Hona finprickig med röda lärrevärer.
Läte: En fnissig f-f-f-harang.